

langt frem i begyndelsen af 1. symfoni, og i 4. symfonis 2. sats er balancen mellem strygere og blæsere heller ikke i orden. Men dette er dog kun skønhedspletter på nogle i øvrigt ganske vellykkede optagelser.

I de ledsagende teksthæfter til de fire BIS-CD'ere har Knud Ketting skrevet nogle gode og redelige kommentarer, der samler sig om biografiske og receptionsmæssige forhold. Hos Dansk Musik Antologi er det Asger Lund Christensen, der har stået for de meget kortfattede kommentarer, som, efter de foreliggende to CD'ere at dømme, bliver identiske for hele serien. Disse noget panegyriske noter om Gades liv og virke rummer blandt andet en oplysning om, at Gades harmonik skal have virket direkte inspirerende på Brahms; en påstand jeg vil stille mig ret tvivlende overfor, indtil den er nærmere dokumenteret.

Tilbage er der blot at konstatere, at der til dato ikke foreligger en fyldestgørende komplet indspilning af Gades symfonier med fuldt besat symfoniorkester. De der ønsker at høre Gade med stort orkester må indtil videre tage til takke med den godt og vel tyve år gamle optagelse af den 1. symfoni med Johan Hye-Knudsen og Det kgl. Kapel (Fona 108 685), og John Frandsens desværre stærkt beskårne indspilning af den 8. symfoni med Radiosymfoniorkestret (EMI/DMA 046/063-39372).

Bo Foltmann.

Niels W. Gade: »Kalanus«, dramatisk digt for soli, kor og orkester, op. 48. Nicolai Gedda, Marianne Rørholm, Leonard Mroz, Canzone Koret, Collegium Musicum dirigeret af Frans Rasmussen. Danacord DACOCD 310.

Med indspilningen af »Kalanus« er det nu endelig blevet muligt for menigmand at erhverve sig et lidt nøjere kendskab til den særlige genre for soli, kor og orkester, som Gade selv kaldte „koncertstykke“. Om disse verdslige oratorier, som, ved siden af de otte symfonier, om noget bidrog til Gades enestående popularitet i anden halvdel af forrige århundrede, skrev Hugo Riemann i 1901, at de »zum täglichen Brot der Chorgesangvereine und Musikvereine wurden und sich zufolge ihrer natürlichen Frische und künstlerischen Noblesse dauernd halten« (Hugo Riemann: *Geschichte der Musik seit Beethoven*. Berlin 1901, s. 271). Men af de i alt 12 koncertstykker, der foreligger fra Gades hånd, er det som bekendt kun »Elverskud«, der har fundet en blivende plads i det hjemlige koncertsals- og grammofonpladerepertoire.

„Kalanus“ blev komponeret i slutningen af 1860'erne, nogenlunde samtidig med de to sidste symfonier, og er, ligesom disse, præget af et højromantisk, ikke-nationalt stilideal. Tekstgrundlaget har, bortset fra forfatternes nationalitet, heller ikke nationale implikationer, idet det udgøres af Carl Andersens omarbejdelse af Paludan-Müllers digt om den indiske vismand Kalanus, som i Alexander den Store ser guden Brahmas genkomst, men siden indser sin fejltagelse for derefter desillusioneret at søge døden på bålet.

Værket fremtræder med Gades altid sikre kompositoriske håndlag og overrasker i flere afsnit ved sin dramatiske flugt, der til tider har en næsten operaagtig karakter; lyt f.eks. til det aldeles forrygende afsnit »Es lodre Fakkelbrand«, der én gang for alle må mane den skrøne i jorden, at Gade efter sine succesombruste ungdomsværker kun producerede ubetydelige anæmiske rutinekompositioner. Og en sand fornøjelse er det at lægge øre til de afvekslende korsatser, hvor Gade demonstrerer sin eminente beherskelse af dette mediums klanglige muligheder. Det er nærliggende at spørge, om det mon kun er det nationale sujet, der har sikret „Elverskud“ sin altoverskyggende position i eftertiden, for i musikalsk henseende byder „Kalanus“ sandelig på oplevelser, der på ingen måde står tilbage for „Elverskud“.

Den foreliggende indspilning yder stort set Gade fuld retfærdighed. Frans Rasmussen står for en omhyggelig, men ikke opsigtsvækkende, indstudering med det altid velspillende Collegium Musicum og det ligeledes velsyngende Canzone Kor. Men ligesom det er tilfældet med samme orkesters indspilning af Gades symfonier, kommer kammerorkestrets sparsomt besatte strygerkorps gang på gang til kort over for de krav til klanglig bredde og volumen, som Gades partitur stiller. Volumenproblemer har det professionelle ad hoc kor Canzone derimod ikke; det yder en udmærket differentieret indsats – især skal herresektionen fremhæves for dens glimrende præstation som kor af græske krigere.

På solistsiden har man flottet sig med et internationalt cast. Alexander den Stores parti synges således af Nicolai Gedda, der trods sin fremskredne alder klarer opgaven med forbløffende lethed, dog har han lidt for mange operette-manerer til på troværdig vis at fremstille den myndige feltherre med tilstrækkelig autoritet og pondus. Den polske bas Leonard Mroz giver med sin vældige røst et godt bud på titelfiguren, endskønt han til tider har problemer med intonationen. Endelig er Marianne Rørholm ikke uventet ganske formidabel i det lille parti som Alexanders hævn-gerrige græske hetære Thais.

Takket være Odd Fellow-Palæets gode akustik klinger optagelsen smukt og gennemsigtigt, men trods den digitale optageteknik er flere kraftige korpassager desværre alligevel blevet overstyret med en uheldig forvrængning til følge.

Med denne CD satser Danacord tydeligvis på en international markedsføring: Værket synges på tysk med et internationalt solisthold, og det ledsagende teksthæfte er helt igennem tysk/engelsk. Om „Kalanus“ virkelig repræsenterer en niche på det udenlandske plademarked vil kun tiden kunne vise, – jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at svaret vil blive et ja. Men mon ikke de dansk-talende købere udgør en så væsentlig markedsandel, at det havde været rimeligt, om teksthæftet i det mindste havde indeholdt en gengivelse af Carl Andersens originale danske tekst?

Bo Foltmann